

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.

Műkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
szadéjében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedés-
ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Alapította:

LATINOVITS PÁL

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 16 K. — Fél évre 8 K. — Negyed évre 4 K

Tanítóknek, aljegyzőknek, írnokoknak, földműveseknek és szer-
eyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 12 kor. félre 6 kor.
negyedévre 3 kor.

Megjelenik hetenként.

A délvidéki kormánybiztosság.

A kormány a Torontál és Bács-Bodrogyvármegyék, Ujvidék, Zombor és Pancsova városok területére alakított kormánybiztosságot a normális viszonyok helyreállta folytán megszüntette s Dellimanics Lajos dr. torontálmezei főispánt kormánybiztosi állásától fölmentette. Fölmentése alkalmával egyben a miniszterelnök Dellimanics Lajos dr.-nak a nehéz viszonyok között teljesített kiválóan buzgó és eredményes működéséért legteljesebb elismerését és hálás köszönését fejezte ki.

Igy szól a hivatalos jelentés, mely hírül adja, hogy a huszonegy hónapig vagyis a háboru kitörése óta fennállott délvidéki kormánybiztosság megszünt.

Több okból örvendetes ez a tény. Kétségtelen bizonyítéka, hogy a háboru folyása nekünk mindenkedez; hogy a Délvidéken, s így Bácsmegyében is a nemzetiségiek ellen felmerült bizalmatlanság és gyanu okai megszűntek; hogy a közigazgatási apparátus a kormánybiztosság intézkedéseinek normális munkát hátráltató kellemetlen hatásaitól megszabadulván, ismét elfoglalhatja egyedüli szakbiztatásának területét és jobban, céltudatosabban, sikeresen teljesítheti törvényszabta föladatát.

A miniszterelnöknek Dellimanicscsal szemben kifejezett elismerésével egyidejűleg mi is megállapíthatjuk, hogy a kormánybiztos nehéz hivatását az állam érdekeinek megfelelően teljesítette. De, hogy a háboru hosszú és zajos ideje alatt a mi megyénkben rendellenességek, hadviselést károsító esetek nem történtek, azt elsősorban annak a jól átértett, körültekintő, avatott irányításnak köszönhetjük, melyet dr. Purgly Sándor főispán részéről állandóan észleltünk.

Közegészségügyi védekezés.

Ily címen dr. Spitzer István a vármegye főorvosa egy nagyszabású és messzterjedő reformtervezetet nyújtott a vármegye közigazgatási bizottsága elé, mely bizonyára nemcsak a hivatalos körökben, hanem az érdekelt községeknél s az orvosi karnál is élénk rokonszenvre talált.

Járásai járványkórházak felállítását haugsulyozza és ilyenek építését tervbe vétele a főorvos. Bármennyire helyénvalónak és értékesnek ítélem azt a távolperspektívájú intenciót, praktikusnak mégsem hiszem. Mert a járások mai beosztása azt nem engedi meg, és bármint legyen a jövőben a beosztás, az egyes községek területi viszonyai mindig szembeszökő és oly elütő lesz, hogy a kórházhoz való hozzáférhetőség mindenkor nehézségekbe fog ütközni, kivált téli, őszi lucskos feneketlen sárban. Igaz, hogy a közutak rendezetlene és kiépítése javíthatna a helyzetet, de mikor következhetik ez be? Ióleg a háboru után meglesz-e erre a szükséges óriási számú költség-előirányzat?

Azután számolni kell a községek közvetlen érdekeivel, az egyes polgárok és családok lelki érdekeivel. Nem szivesen fogja venni egy hitves sem, ha társát betegség okából más hátrába viszik; vagy melyik anya tudna beletörődni abba, hogy gyermekét vörhenye miatt elszállítják a harmadik vagy negyedik községbe? Hiszen a felvilágosodott nagyvárosi ember sem enged szivesen a hatóság elkülönítő intézkedéseinek, illetve a járványkórházba való elhelyezését a család hozzátartozójának sok esetben ellenzi. El lehet

képzeln, hogy a falusi igénytelen észjárás minő uton és módon óhajtáná kijátszani a rendelkezéseket és bizonyára minden eszközzel azon lenne, hogy elitkolna vagy elrejtene a maga betegét, ha kell mindjárt a padlásra is.

Es ha a járás székhelyén vagy másutt elhal a differitikus gyermek, a kolerában szenvedett apa, a család bizonyára magának kívánja halottját; már pedig a fertőző betegségben elhunytat nem lehet falról falura hordozni, mert ezt a törvény nem engedi. Ezért is nehéz a ragályos betegeket kiindulási pontjukról elvitetni.

De községi szempontból is bármint óvalos és lelkiismeretes legyen az a betegszállító intézmény és a fertőtlenítés művelete, szinte elképzelhetetlen, hogy egy himlő- vagy koleraepidemia rejtett csiráit tovább ne hurcolják az azzal eljáró közegek, ha mindjárt képzettek is, mert hiszen ismerjük a periferiákon uralkodó szellemet, mely sohasem tud teljesen alkalmazkodni az orvosi felfogás méreteihez, és bizonyára akadna nem egy desinfektor, aki eselleg az utbaeső »Tulipán« fogadóban kipróbálna a bacillusok mérget.

A meddig a kultura nagyobb fényvel nem világlik bele a falu szövevényes hálózába, — s ameddig a közlekedési viszonyok ilyenek mint a jelenlegiek, véleményem szerint jobban felelnek meg a községi járványkórházak a kiűzött célnak, mint a járási vagy több község komplexumában elhelyezett járványkórházak.

Ha azon lesz a vármegye, illetve az állam, hogy minden községben ujonnan kell épülnie a kórháznak a mai modern higiénének megfelelően — és annak a kórháznak a község fölújtan kell valahol lennie, hogy könnyen hozzáférhessenek, esetleg valamely kertben, virágos ültetvények és fák között, hogy a lakók mindennap lássák, ha arra mennek és megkedveljék, — úgy hiszem, meg lehetne hagyni teljesen a kórházat úgy, ahogyan jelenleg van.

Az legyen a cél, hogy népszerűsítsük az eszmét, hogy jótékony oidalát és magasztos hivatását lássa az egyszerű ember és az elkülönítés fontosságát felismerve, tegyük lehetővé, hogy miharább a betegség kezdetén tudjon segíteni fertőzött családtagján. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha mindenkinek a saját szülőföldjén adunk alkalmat arra és ehhez hozzáneveljük a népet. Diszhelyen kell állnia annak a kórháznak, nagy-nak lennie, mint a korcsmárnak és tisztának mint a templomnak vagy az iskolának. Ily elveket kell vallani s erre tanítani a megye iskoláiban a tanulókat. Föl kell szerelni, mint a hogyan a tisztí főorvos véleményezi, — hiánytalanul és tökéletesen a lakosság lélekszámához viszonyítva, külön férfi és női osztályllyal, esetleg kettős épületben a súlyosabb és könnyebb fertőzőknek részére, — itt legyen egyúttal a desinficiáló készlet, fertőtlenítő gép, hullakamra stb. elhelyezve. Az ápoló és fertőtlenítő személyzet is itt lakhatik az épület egy külön részében és ne hogy az első koleras láttára megszökjenek, lehetne őket vármegyei alkalmazottaknak minősítetni és e szerint díjazni és nyugdíjképesse tenni, mint például az utkaparókat, — úgy állandó és megbízhatóságukra nézve több garanciát fognak nyújtani, mint az egyes községek által mostanában iij célra fölfogadtatni szokott faluszéli cigány vagy harangozó.

Rendkívül meghatnak a főorvos nagy szakértelemmel vezetett vármegyei közegészségügyi nagyarányu törekvései, és látva, hogy a járványok sikeres elfojtását célzó mostani tervezelei is a humanitás s a megyei közügyet óhajtják szolgálni, kartársaim nevében csak elismeréssel lehetünk eme szorgalmazása iránt s midőn én szerény véleményemet közreadom, úgy vegye azt, miní egy a gyakorlatlaltal s a nép psychéjével is számító munkás felfogását, mely nagyjából beleilleszkedik a főorvos ur műsorába, csupán a kiviteiben mutat eltérést.

Dr. Rapp Jakab,
szondi községi orvos.

A negyedik hadikölcsön

Ismervén megyénk lakosságának hazafiaságát és áldozatkészségét, nem lehet kétségünk, hogy a negyedik hadikölcsön is legalább olyan eredménnyel fog végződni, mint a legutóbbi.

A jelek máris arra vallanak, hogy a közélet minden osztálya, de leginkább a kereskedő és birtokososztály nagy összeget fog összeverni az új kölcsönre.

A biztató megoldásokról egyelőre eme jelentéseket kaptuk:

Temerin. A Temerini Takarékpénztár igazgatósága, élén Göbel vezérigazgatóval ismét nagyarányu mozgalmat indított az új hadikölcsön sikere érdekében. Óriási plakátokkal hívja föl a lakosságot a jegyzésre. Minden könnyítést nyújt. Előleget 4 1/2%-os kamattal nyújt. Maga az intézet újból 200,000 koronát, özv. Fernbach Antalné pedig ezuttal 100,000 koronát jegyzett.

Ujvidék. Az összes pénzintézetek nagy agitációt folytatnak a hadikölcsön sikeréért. Az Ujvidéki Takarékpénztár minden kedvezményt megad a kötvényjegyzőknek. Matkovits főispán nagyobb összeggel kezdte a jegyzést.

Szabadka. A 4 ik hadikölcsönre máris sok százan jegyeztek nagyobb összegeket. Biró polgármester ezuttal is minden eszközzel az eddiginél is nagyobb eredményt igyekszik elérni.

Bácsalmás. Az új hadikölcsönre javában folynak a jegyzések. Minden jel arra vall, hogy az eredmény kielégítő lesz. Koller Oszkár főszolgabíró ez ügyben értekezletet tartott a járásához tartozó községi jegyzőkkel.

Apatin. Jablonszky főszolgabíró az új hadikölcsön sikere érdekében nagy agitációt fejt ki. Testületekkel és egyesekkel állandóan érintkezik. Az itteni pénzintézeteknél eddig is nagyobb jegyzések történtek.

Ujvidék. Kulunchich Viktor főszolgabíró községi jegyzőivel együtt meglátta az intézkedéseket az új hadikölcsön sikere érdekében.

Titel. Járásunk egy része az eddigi hadikölcsönökből nem úgy vette ki a részét, amint az ügy érdeke ezt megkívánta. Most azonban remélhetően másként lesz. Szemző János főszolgabíró szóbeli kapacitációjával a közömbösek is felrázta a nemzeti ügy érdekében. A jegyzések már megindultak. A Csajkáskerületi Takarékpénztár a legelőzékenyebb a jegyezni szándékozók-kal szemben. Minden pénzműveleti előnyt megad.

Szeghegy. Az eredmény ezuttal se fog elmaradni. Róthfuchs Jakab gyógyszerész, pénzügyintézet elnök nagy buzgóságot fejt ki az eredmény érdekében. Jegyzők is hasonló irányban tevékenykedik.

A szenttamási megvádoltakról.

Hogy némely újság milyen rosszul fogja föl közéleti föladatát és milyen könnyelműen szór vadakat egyesek esetleges bottlásai miatt egy nagy, hatalmas társadalmi csoportra, ideiktaljuk az »Összetartás« egyik utóbbi számában megjelent megmondolatlan elmékedését.

A nevezeti újság ezt írja:

»A jó öreg »Bácsmege« a bácsmegei munkapárt hivatalos lapja ismét foglalkozik még pedig vezércikkében a szenttamási vadrákok ügyével. Természetesen egy kicsit röstelli a 126 munkatársat számláló megyei kiskirályok lapja, hogy a törvényszék szigorú ítéletet hozott a vadrákok felett, mert ezek a vadrák urak igen számottevő tényezői a vármegyének. Ertendőek pedig a számottevés alatt holmi munkapárti szavazat számok. No de nem erről van szó, hanem arról a naiv cikről, amely a »Bácsmege« legutóbbi számában világot látott. Ebben a cikkben ugyanis a hü mungólap védelmére száll a rációknak s azt írja, hogy a rációk védője Kószó István dr. egyedül vállalta a védelmet s így nem

lehetett eléggé körültekintő, jobban mondva nem jól védte a vádoltakat, mert a törvényszék elítélte a jeles társaságot. Búbánatában azt zokogja a »Bácsmege«, hogy a táblánál már jobban ment a dolog, mert Vázsonyi és Slezák is segítettek a védelem »nehéz« munkájában s sikerült elérni, hogy elrendelték a bizonyítás kiegészítését.

Ha ez vigasz a »Bácsmege«, nekünk pedig elégtétel, mert elfelejti a »Bácsmege«, hogy a bizonyítás kiegészítésével csak még jobban beidazolást fog nyerni, milyenek az ő pártogoltjaik!

A cikknek van egy másik neveléses kitétele is. Aszongya a »Bácsmege«: ha történt is valami, ha a társaság tagjai éltették is az orosz cárt és a hadsereget, Ivánits Izidor jegyzőt nem lehet a többivel egy kalap alá venni! Hm! Tehát a pópával, a postamesterrel és a többivel nem is törődik olyan nagyon a bácsmegei potentánsok harsonájá, csak a jegyző urat szeretné tisztára mosni!

Ez egyszer azonban hiábavaló minden erőlködés, a jegyző ur is, akármennyire fog fájni a megveit »icseknek és vicseknek« jogerősen is megfogja kapni egy »jó« hazafinak kijáró jutalmat: a börtönt.

Ugy bizony tisztelt »Bácsmege«.

Levél hazulról a harctérre.

Válasz Koroknay József leveleire.

Sanilás I. R. Nr. 38. 8 komp.

Tábori posta 111.

Kedves katona uram!

Volhíniában, 1916. évi március 14-én keltelt s a világháború dulásának kellős közepéről, kétezer kilométeres távolságból hozzám intézett hadi levelét megkaptam s azt megindult szívvel olvastam át. A háború fergetege a magyar katonát bizony-bizony messze sodorta el.

Lelke haza szállva, nagyon örültem a rólam való szives megemlékezésének és a küldött fölötté érdekes harctéri leírásának, úgy, hogy azt az asztaltársaságomban is legott felolvastam, vele általános érdeklődést kelte. Küldjük valamennyien a szívvelyes üdvözlésünket.

A napi lapokban, egész borzalmisságukban folyton-folyvást olvassuk a háborús világból eredő híreket, hírlapi, hadi tudósításokat és Hófer-jelentéseket. Lelkünk elszorul, a szívünket fájó érzés huzza össze, mikor harcos milliók mérkőzésétől, halálos tusájától reng a föld, ez a mi vén szállásadónk. Csak az élető remény tart fenn bennünket.

Az ön közvetlenségével írt levele, átélt egyéni tapasztalásával, helyzet-világító jelenetével, a mindenfelé égő világban, közelebb hozza lelkünket azokhoz, akik eget, földet rázó világrengetés közben, hazánkért, éretünk, jövőbeli boldogulásunkért sziklaszilárd kitartással tevékenykednek fegyverrel, életük feláldozásával is küzdenek a számbeli túlsúllyal bíró ellenséggel, tűrnek és szenvednek, a háború sodrába kerülve véres csatákat vívva, emberföltöten nehéz dolgokon mennek keresztül, melyek nekik és nekünk, kik a nagydídot sok nélkülözéssel éljük át, mindig emlékeztetnek nekünk.

Az ember, mondjuk ön, a sors fordulását nem is sejtí, hogy az életben, az arasznyi földi létben, milyen nagy előnyre válik a veszély helyén és a türelem iskolájában szerzett tapasztalása. Egész életében pedig büszkesége lesz az a felemelő tudat, hogy a hazafias kötelességűdásnak gyönyörűen legszebb példáját adva, édes hazánk védelmében teljesített honpolgári cselekvést — önfeláldozással. Mert nagy becsülés fog övezni minden hőst, hazatérő harcost, a dicsőség nimbuszával fog kiemelkedni a mindennapiság szűk köréből. Tekintély lesz azok előtt, kiknek az életsoruk nem adta meg azt a dicsőséget, hogy fegyverfogás után győzeimi cseréget tehessenek fővegükre és hazafiságos harci munkásságuk révén szerezzenek maguknak egész életen át édes örömet és jó, boldogító megnyugvást. Van valami irigylésre méltó ebben. Én is sajnálva érzem azt, hogy hadköteles sorban nem vagyok, a nemzet fegyverfogható fia nem lehetek.

Mi itthonmaradottak, csak a fellépett, kibíratatlan értékemléssel vivjuk az árdragitók és élelmiszerteszorások ellen a gazdasági háborút. A jólelkű embereken erőt vesznek a rosszlelkűek. Soha sem gondoltam az ántánt képére és hasonlatosságára áldomult embereket ilyen elrettentő, megvetendő gonoszoknak. Nagy ellentét, az egymást szerető, egymás között a falatokat megosztó első keresztények és a most pogánnyá vedlett újkori emberek között. Most sokan egymás szájából huzzák ki a falatot. Jézusnak másodszer kellene a földre jönni, a lelkiismeretlen kufárokat a társadalom templomából kikérgetni. Inkább az ilyen embereket, mint az állatokat kellene megbélyegezni. Jól mondta az ókori bölcs: ha az emberek úgy ismernék egymást, mint a milyenek, egymás elől messze térnének ki. Igaz is. A szé-

gyen- és gyalázatérés, napjainkban fagypontra száll alá sokaknál. Ez is a háborús idők sajnálatos tanulmánya, mely az emberiség történetében páratlanul áll. Vissza kell sóhajtunk valóban azokat a jobb idöket, mikor az emberek még szerették egymást. De szívesen tűrünk, mert a szükség parancsolja, csak a honvéd katona, sok milliónyi gazdasági érték megsemmisülésekor se szenvedjen hiányt semmiben. Legyen jól táplált, egészséges, ruganyos, mikor ostromra gyürközik. Egy hét mulva e helyen folytatom válasszomat.

Hazafias üdvözléssel Zomborban, az 1916. évi — a rendkívüliségek esztendejének — ápr. 16. napján.

Vértesi Károly.

Lányi Mór előadása.

A Budapesten ujonnan alakult és a főváros jobb köreit magába foglaló *Ligetklub* ban Lányi Mór, a szabadkai Délvidéki Közg. Bank elnöki igazgatója, volt orsz. képviselő nagyszabású előadást tartott a háború utáni közgazdaság problémáiról. Részletesebben foglalkozott a valutakérdéssel s ezzel összefüggésben a termelés s fogyasztás, illetve a közgazdasági javak mennyiségének s felhasználásának döntő jelentőségű szerepével; továbbá az export s import, valamint a pénzürték alakulása közötti szerves kapcsolatot ismertette. Az arany nemzetközi cirkulációja ugyan — szerinte — meg fog indulni a háború után s az aranyat akumuláló semleges s a pénzürték helyettesítő eszközöket szapo itó háborús országok között idővel az egysúly helyzet automatikusan javulni fog. De — véleménye szerint — a hadviselő államokban a pénzürték terén jelentkező visszahatások, a nemzetközi árucserre, hitelrelációk s szociális szempontok érdekében, radikális s nemzetközi jellegű intézkedések lesznek szükségesek.

Lányi, aki e fontos és sokáig aktuális kérdés fejtegetésére a leghivatottabbak egyike, érdekes és tanulságos fölfogását a szakember avatottságával és lebilincselő előadói modorban ismertette. Nagyszámu és előkelő hallgatósága lelkesen tapsolt neki.

A görcei temetőben.

Déli harctér, március hó. A háború egyik hatása, hogy fokozta a temető kultúrát. A holtak csendes birodalma felé fordul ismét az érdeklődés, gondoskodás; oda viszi a háttamaradottakat a gyász, a bánat. A magára hagyott feleség, anya ott könnyit lelkén, az árvák ott panaszolják keservüket. Sokan azonban még ezt sem tehetik: a kicsiny domb, amely a kedvest, szülőt, gyermeket takarja, messze, nagyon messze van tőlük. Egyik a galíciai hegyek között; a másik lent a királygyilkos szerbek letipott országában; a harmadik és nem tudom hányadik pedig itt lent délen, itt ahol a halálnak állandó aratása van: a görcei front mögött.

A tizennegyhónapi szakadatlan küzdelem, amelyben mienk derekasan megállották helyüket és sulyos veszteségét okozva az ellenek, visszaverték a folytonosan megújuló olasz offenzívát, tőlünk is követelt áldozatot. Nem egy bácskai katona kiömlő vére áztatta a kopár kősziklákat, nem egy fölött emelkedik kicsiny fakereszttel ellátott dombocska: tropheuma messze idegenben a magyar dicsőségnek.

Már alkonyult, mikor a görcei katonai temetőbe értünk. Dacára a kora tavaszi időnek, nem volt az kopár; a délszaki növények már zöld leveleket hajlottak és a pázsitot vad virágok tették szinessé. Nem éreztük a temető komor hangulatát; az elmúlás gondolata nem hatott nyomasztólag lelkünkre; béke, nyugalom érzése töltött el bennünket és csak a füleinkhez hatoló ágyudörej emlékeztetett a mulandó, sivár földi jelenre. Lelkünk elfordult a sárteke hiábavalóságaitól, felfelé tekintett: az ugynevezett másvilág felé. Az elköltözött hősökhöz szállt,

akiknek földi hüvelyeit fedték a szépen egymás mellé sorokozó sirdombok. Egyik olyan, mint a másik; mindegyiknek egyszerű fakeresztjén csak a név, csapattest és az elmúlás napja van megörökítve. Ugy néznek ki a sírok, mintha gládába állnának, annyira egyenesek, egyformák. Olyan az egész temető, mint egy virágos kert, telisteli ágyásokkal.

Hány sziv dobog a sírok hallgatag lakóiért? Hány sóhaj száll ide hozzájuk messze magyar honból? Mennyi reményt, életörömet romboltak, dultak szét e sírok? Mennyi hősiességről, küzdeletről beszélhetnének?

De hallgatagok! Helyettük csak a fák között röpködő madarak csicseregnek: életről, vidámságról. Mintegy jelképezik, hogy az elmúlás fölött is élet virul, hogy minden áldozatnak megvan a maga hasznos követménye. Ezért a hősök is, akik az egyszerű sírokban nyugszanak, a haladás áldozatai. Az ő kiömlő véruk a diadal rózsafájának volt a magja, amely már gyenge fává hajtott ki és hogy virágokat is hozzon, arról gondoskodnak a hősök élő társai.

Dr. Práger Márton.

HIREK.

Gondolatok.

A napló nem egyéb, mint egy normális kulcslyuk, melyen a kíváncsiak a lelkükbe pillantanak.

Némely ember élete olyan mint egy cifra diszkiadású könyv a másiké mint egy két filléres üres újságlap.

A fájdalom és szenvedés megtisztítja, vagy megsemmisíti az ember lelkét.

Mindenkinek módjába áll elérni azt, amire teljes lélekkel vágyik, azt azonban nincsen módjába megállapítani, hogy milyen árat fizet érte.

Mesztorfné Nacsá Tessa.

Kitüntetett százados. Temmer Kálmán a cs. és kir. 6. gyalogezred századosa, palánkai földink, vitéz és eredményteljes magaviseletéért megkapta a katonai érdemkereszt III. osztályát. Temmer Kálmán századosnak ez már második kitüntetése.

A szabadkai ügyvédi kamara közzé teszi, hogy dr. Preszly Károly Zomborban ügyvédi irodát nyitott.

Hadbíró főhaggyá nevezték ki dr. Pap Sándor újvidéki ügyvédet.

Hatos honvédek. A szabadkai honvédegyalozred hősei. 1. füzet. Szabadka, 1916. Kapható Timár Kálmán honvédhadnagyánál (Szabadka, Tompa-utca 290.) Ára 40 fillér, postai szállítással 50 fillér. 100 példány egyszerre rendelve 34 K. Egy csomó valóra vált legenda, megirandó hősköltemények tárgya van abban a takaros füzetben, mely a m. kir. szabadkai 6 honvédegyalozred hőseinek nevét és szerbiai hőstetteit örökíti meg. Ahogy végig lapozzuk a füzetet, mintha benne volna az egész szerb háború története. Apró epizódokban, kitüntetéseken megírva a háború sok véres diadala, sok szenvedése. Katonának és azoknak, akik nem katonák, igen érdekes olvasmány és kedves emlék ez a könyvecske.

Az újvidéki színházra két komoly pályázó jelentkezett: Mezey Béla debreceni és dr. Patek Béla győri szinigazgató.

Miniszteri rendelet az új időszámításról. A május elsején életbe lépő új időszámításról szóló miniszteri rendelet megjelent. A rendelet első szakasza szerint az ország területén 1916. május 1-től kezdve 1916. szeptember 30-ig a jelenleg érvényben levő egységes közép-európai időszámítás úgy módosul, hogy az új időszámítás eddig általánosan használt egységes közép-európai időszámításhoz képest egy órával előbbre lesz. Ezek szerint tehát 1916. május 1-én napja éjjel 11 órakor kezdődik, az 1916. szeptember 30-ik napja pedig — az új időszámításban kifejezve — egy órával éjjel után ér csak végett.

Névváltoztatás. Kluska Mihály katymári községi írnok — jelenleg a háború tartamára a bácsalmási szolgabíróshoz kirendelt kisegítő — nevét belügyminiszteri engedéllyel *Kertész* re változtatta.

Előléptetések az újvidéki határrendőrségnél. A belügyminiszter Pampélyi Gábor újvidéki határrendőrségi tanácsost a VIII. fizetési osztályból a VII. fizetési osztályba, dr. Bíró Albert határrendőrségi kapitányt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

Takarékpénztárak felhasználása a hadikölcsönjegyzésre. A hivatalos lap vasárnapján közölte a kormány rendeletét, amely szerint a még moratorium alá tartozó betétek — a mindenkor felmondási idő megtartásával — teljes egészükben felhasználhatók a hadikölcsönjegyzés céljaira. Csak a Bereg, Maramaros, Sáros, Szatmár, Szerém, Ugocsa, Ung és Zemplén-megyék, valamint Szatmárnémeti és Zimony városok területén levő pénzintézetek vételnek ki az intézkedés alól. Ezek betétei ugyanis csak a tényleg még fennálló összeg 25%-áig, azonban legfeljebb a jegyzett összeg 25%-a erejéig vehetők a hadikölcsönjegyzés céljaira igénybe. A moratoriális betétek igénybevétele esetén a jegyzés a betéti intézet által eszközölendő.

Halálozások. Dr. Véber Ignác bácsordasi községi orvos 73 éves korában meghalt. E hó 23-án temették el az ottani róm. kath. temetőben. Egyletek, testületek, hatóságok és a közönség minden osztálya jelentek meg, hogy a közkezdvelt általánosan becsült, minden ügybuzgó és lelkiismeretes orvos iránt érzett fájdalmas kegyeletet kifejezzék.

Lovas Mihály hadifogságban levő óbecsei adólistát neje a napokban meghalt. Nagy részvétellel temették el.

Tatits György újvidéki birtokos a napokban 75 éves korában meghalt.

Bradvarovics Koszta, a Zasztava volt szerkesztője Újvidéken 45 éves korában meghalt. A koalíciós ura'om idejében a 48-as radikális szerbek egyik vezetője volt.

Prokesch Ignác ny. főgimn. tanár Szabadkán 63 éves korában meghalt. Fáradságtalan buzgalmu, nagyképzetségű pedagógus volt, akinek működése mély nyomokat hagy Szabadka város kulturájában.

Fizetésektelenség Ókérén. Trizler Péterné ókéri vegyeskereskedő bejelentette hitelezőinek, hogy tartozásait nem tudja kiegyenlíteni. Haladékok és nagyobb engedélyt kér.

Egyenruhaszállítás Újvidék városának. Újvidék város polgármesteri hivatala alkalmazottai számára szükségelt egyenruha szállításának biztosítása végett március 31-én versenytárgyalást tartott. Ajánlatot egyedül Rosenthal H. utóda cég (Budapest) adott be 40—50% áremelkedéssel, mely ajánlat el is fogadtatott.

Gyógyszertárak iránti kérelmek. Megírtuk, hogy Csátalja, Gádor, Veprod, Monostorszeg és Küllöd községek részére gyógyszertárak felállítását kérték. A vármegye valamennyi kérelmet elutasította.

Személyi változások pénzügyintézetknél. Az alábbi bácsmegyei pénzügyintézetek igazgatóságánál eme személyi változások történtek:

Szabadka, Keresztények Hitelszövetkezete (Mészáros Béla és Raczko Mihály igazgatósági tagok lettek.)

Katymár, Katymári Takarékpénztár (Róth Márton és Dervaderics György helyébe Tili János Ringreisz András kerültek az igazgatóságban.)

Topolya, Ált. Takarékpénztár (Gyulai Alfréd helyébe Zugos János lett igazg. tag.)

Nagybaracska, Nagybaracscai Hitelszövetkezet. (Az igazgatóság új tagjai lettek: Nagy Imre, Somogyi János, Vörös Péter, Mészáros Péter és Mojzes Imre)

Szentfűlöp, Szentfűlöpi II. Takarékpénztár és Segélyegylet. (Baumgarten Tamás, Leiszter Ferenc, Heid Antal igazgatósági tagok lettek, Pertschy István pedig igazgatóvá választották meg.)

Bezdán, Bezdáni II. Önszervező Szövetkezet. (Fürr Jenő helyébe Horn Józsefet választották meg könyvelőnek.)

Gombos, Községi Hitelszövetkezet. (Lovász Mihály helyébe Szobonya Mihály került az igazgatóságba.)

Zenta, Zentai Takarékpénztár (Flesch Márton főkönyvelő tagja lett az igazgatóságnak.)

Bácsalmás, Bácsalmási Hitelszövetkezet (Mayer György igazgatósági tag lett.)

Szabadka, Ingatlanforgalmi Részvénytársaság (Heiszler Vilmos és Kiss Károly igazgatósági tagok lettek.)

Új cégek. Bácsmegyében ujabban eme cégek létesültek:

Óbecse. Bán Sándor fakereskedő.

Szabadka, Kováts Antalné és tsai Margit műmalma. (A főtelep Kalocsán van.)

Szabadka, Bélipar R. T. (Stern Miklós igazgatósági tag lett.)

Martonos község jegyzőlakot épít. 21,000 korona költségleíránnyal. A vármegye ezt a határozatot jóváhagyta.

Márciusi ünnep az olasz fronton. Az olasz fronton küzdő katonák között sok a bácsmegyei és alsópestmegyei. Ezeknek március 15-én gyönyörű beszédben ismertette a nap jelentőségét dr. Práger Márton orvos a »Bácsmege« munkatársa, kinek érdekes hadi leírásait már gyakran olvashatták lapunkban.

Vonatkielkálás. Mint nekünk írják, e hó 23-án éjféli 12—1 óra között a Szabadka—Szegeci vonalon egy katonaszállítmánnyal megrakott vonat a Horgosi királyhalom bejárati váltojánál kiskilott. A kiskilás érdekesen történt: A váltó jól állott és így a mozdony bejárt a rendes vágányra; ám a mozdony után következő kocsi hirtelen átváltotta a váltót — talán a kerékabroncs éles volt és a csúcs és tősin közé szorult — és az ez után következő kocsi a kitérő irányba haladtak. Ennek következtében a mozdony a sínpárról leugrott és a más irányba haladó kocsi, melyek felborultak, egymásra halmozódtak. Nagyobb kár — kisebb rongálódásoknál — nem történt, ami a mozdony és vonatzemélyzet éberségének köszönhető.

Árokban feltalált holttest. Cservenkán — mint levelezőnk írja — Nagy Ferenc, vasuti őr 8 éves fia a hét egyik napján a reggeli órákban az árok partján legeltette a libákat, midőn az árháztól alig kétszáz lépésnyire a mély delta-árokban egy asszonyi holttestre bukkan. A fiu lármájára először szülőik és a szomszédos házak lakói azonnal a hulla kivonszolásához fogtak. Miután a halott asszonyi fület a vizipatkányok már lerágták és arcát is kikezdtek, nem lehetett ennek kitérő a helyszínen megállapítani. A vizigátat azonban annyit kiderített, hogy az illető egy zombori szításmesternek felesége, ki ismételtén járt ki Cservenkára szítáárakkal. Tanuk vallomása szerint korcsmákban járt a késő éjjeli órákban, ahol meglehetősen mennyiségű szeszt fogyasztott el s ily állapotban botorkált a sötét éjszakán az árokparton, ahol a szerencsétlen azután megcsuszhatott s a vízben lelte halálát.

A Ferenc csatorna áldozata. Cservenkán — mint levelezőnk írja — Noll Péter napszámos 7 éves fiacskája a Ferenc csatorna felső hidja mellett játszódott s egy vigyázatlan lépéssel beleesett a csatornába s a hid alá került. A szerencsétlen fiu holttestét csak hosszas keresés után sikerült kihalászni. A hatósági nyomozás fogja kideríteni, mennyiben terheli mulasztás a szülőket.

Felvételi épület építés Szabadkán. A m. kir. államvasutak szabadkai üzemvezetősége április 15-ikén szűkebbkörű árlejtést tartott az ottani felvételi épület építésére. A közvetlen meghívott vállalkozók közül a következők pályáztak és pedig: Klodek Lukács szabadkai vállalkozó az összes munkára 272 345 K 63 fill., Nagy Ferenc és fia (Szabadka) a burkoló munkák kivételével az összesre 200.512.40 K; Milkó Vilmos és fia és Tóásó Pál budapesti építész, mint társvállalkozók az összes munkára 221.563 70 koronával. egyes munkanemekre, illetőleg csoportokra ajánlkoztak: a Magyar aszfalt r.-t. az aszfalt munkára 5296 80; Égető Sándor (Szabadka) a szobafestő munkára 1069 20, Pauk János (Szabadka) mázólo munkára 3681 83; Katzmarek és Társa budapesti cég a perón tetőzetére és az üvegesmunkára 14.446 koronával; Weisz Antal (Szabadka) a vízvezeték és csatornázási munkára 8517 K 92 fill.; Eternit művek budapesti cég a tetőfedő munkára 5157 K; Speckl György (Szabadka) az ácsmunkára 28.850 K; Szaniier Kamil (Szabadka) a kályhás és burkoló munkára 26.590 53; Geyer Henrik (Ujverbász) föld-, kőműves- és elhelyező munkára 87.065, az ácsmunkára 24.548. 50; a Zsolnay-gyár (Budapest) a burkoló munkára 24.660 65; Endrényi Jakab (Szabadka) a bádogos munkára 5650; Első magyar üvegtető gyár (Budapest) a perón vas és üveges munkára 22.164; Gersics Lajos (Szabadka) a kőműves munkára 89.047 40, az ácsmunkára 26.689 50 és a Rabitz munkára 4727 koronával; az Ujlaki téglá- és mészegető r.-t. budapesti cég a tetőfedő munkára 4971 koronával; Onikacsek és Karbner Teobal (Szabadka) asztalos, lakatos és üveges munkára 30.775 K 90 fill.; Stern Izrael (Szabadka) szobafestőmunkára 1532 50, a mázólo munkára 5377; Abrosits Mihály (Szabadka) a bádogos munkára 5562 90, a vízvezeteki munkára 8501 42 és végre Roesemann és Kühnemann budapesti cég a lift munkára 9098 20 koronával. Az ajánlatok felett azoknak átszámítása után fognak dönteni.

KÖZGAZDASÁG.

A hideg időjárás okozott károk. Szabadkáról, Bácsalmásról és Jánoshalmáról veszszük az egybehangzó szomorú jelentéseket, hogy a 12 napig tartott hideg idő és nagy viharok súlyos károkat okoztak a szőlőtermésnek. A szőlő új hajtása a legtöbb helyen teljesen elfagyott. A késői metszettel szőlő jobban meg-

érezte a hideget, mint a korai metszett. A gyümölcs jó része is a fagy martaléka lett. A bor ára 30—40 fillérről emelkedett.

A palánkal tavaszi országos vásár május 7-én és 8-án lesz. Iparosok és kereskedők igazolványukat tartoznak bemutatni.

A baromfi-hizlalás. A baromfi-tenyésztő a mai háborus piacok részére haszonnal csak akkor dolgozhatik, ha állományát, mielőtt piacra hozná, hizóba fogja. A hizlalt áru értékesítésével, a súlytöbblet révén nemcsak az eladó haszna kétszereződik meg, hanem a vevő is jobban jár, mert a hus- és zsirszükségleteit könnyebben kielégítheti. Hizóba fogott baromfi-féléknél is mindegyikre arra kell törekedni, hogy a baromfiak eltartására és etetésére szánt helyiségek és eszközök tiszták legyenek. Mozgási tért azért csak annyit engednek a hizóba vett állatnak, a menyire egészségi állapotának veszélyeztetése nélkül szüksége van. Tágasabb helyeken sokat sürgölődő szárnyas, a hizalásra szánt s ma oly drága eleséget mohón fogyasztaná a nélkül, hogy a hizás szembeötölő nyomait mutatná. Baromfi-félék hizalásközben tollalól megfosztani, elevenen koppasztgatani nem ajánlatos, mert a tápanyagokat ily esetekben a tollképződés használja ki a maga javára. Tulhideg, avagy túlfűlledt levegő helyiségek semmiképp sem alkalmasak az eredményes baromfi-hizlalás céljaira.

Szerkesztői üzenetek.

Caniso, Öszivác. Postára tettük a hiányzó számot. A jövőben sziveskedjenek az ottani postahivatalnál meg-reklamálni.

I. J., Röske. Postára tettük.

Gy. J., Katymár. Vigye be személyesen az illető-höz Zomborba s adja elő előszóval. Hivatkozzék arra, hogy mi adtuk önnek ezt a tanácsot. Semmi ok, hogy féljen.

L. B., Titel. Mi is nevéttünk rajta. Mentsége, hogy nem vezércikkírára született.

B. T., Zombor. A választás előtt nem irunk róla. S. N. K. Május 6-án d. u.

Sz. F., Ujverbász. E hó 26-án elküldtük.

K. A., Óbecse. A kívánt irányban lehetetlen intéz-kedni. Levélben megírjuk az okát.

B. A., Wien, Reservespital 11. Lehetetlen volt leadni, mert más kisedett cikkek közlésre vártak.

»Szeretni most is lehet.« Nem közölhetjük.

»Csak az vitéz, ki felém néz.« Nem használható.

K. M., Zombor, Radács-utca 24. Nem írta meg, hogy a lapot továbbra is Bácsalmásra küldjük-e avagy a mostani címére. Intézkedés hiányában a régi címre megy.

S. N., Kerény. A jelzett címet figyelmeztettük.

B. M., Baja. E hónap közepén Budapesten volt, de csak rövid időre.

A kiadóhivatal vezetője: **Herz Nándor** főmunkatárs.

Könyveket vásárlók minden mennyiségben. Címem megtudható e lap kiadóhiva-talában. 4—4

SAJT Gábor községben készült jóízű **groyer** és **félementali** sajt kapható **Márián Györgynél, Gábor** (Bácsmegey.) 10—8

701. sz. — 1916. kig.

Bérbeadási hirdetés.

Mozsor község előjárósága ezennel köz-hírré teszi, hogy a község tulajdonát képező, s a III. oblatzetben fekvő, körülbelül **835 holdat kitevő szántóföldet** 6 évre nyilvános árverés útján bérbe fogja adni.

Az írásbeli ajánlatok 1916. évi május hó 3-án d. e. 10 óráig adandók be. Bánatpénzül 10 000 K. (Tizezer) Korona készpénzben, vagy ovadékképes papírban teendő le.

Bérbeadási feltételek a községi jegyzői iro-dában a hivatalos órák alatt bármikor megtekin-tethők.

Mozsor, 1916. évi április hó 7-én.
Lalin Jánót, jegyző. 2—2
Bedov Milán, bírő.

Az egész vármegye tudja már, hogy
Soós Károly
artézi fürdője
Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt
kincset ér.

Udit, frissit, erősít! Az elpetyhült test-ben az elsőfürdés után friss vér kering.

Gőz- és kádfürdők. Tiszta, csinos, új berendezés.

Kedvezményes jegyek! — A legjobb időbeosztás!

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÈME ÉS SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti a szeplőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crémet a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s el vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. Kapható minden gyógyszerertárban, drogueriában és illatszerkereskedésben. — 6 K-ás rendeléseket bárhová bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN gyógyszerertára ARAD.

Raab Károly

hangszerkészítő ZOMBOR

Telefon szám 237.

Ajánlja nagy zongoraraktárát.

Vétel készpénzfizetés és a legkedvezőbb részletfizetés mellett is.

Förster zongorák egyedüli raktára.

1720/1916. szám

HIRDETME NY

A mezőhegyesi magyar királyi ménesbirtok magyar szarvasmarha és simmenthali tenyészetéből számszerűen vált tehének és üszők

1916. május hó 16-án reggel fél 10 órakor kezdődő szóbeli árverésen a legtöbbet ígérők el fognak adatni.

Árverésre kerül:

1. A gulyabeli magyar fajta szarvasmarha tenyészetéből:

13 darab részben borjas, részben hasas tehén

21 darab befolyatott 3 éves üsző.

II. A simmenthali tenyészetéből:

60 darab különböző koru, tuberkulin oltásra nem reagált részben borjas, részben hasas tehén.

60 darab tuberkulin oltásra nem reagált részben borjas, részben hasas 3 éves üsző.

Az árverésre kerülő szarvasmarhák származási adatait feltüntető kimutatások a vezetése alatt álló ministerium X-ik főosztályában valamint a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságánál betekintheők és kívánatra Mezőhegyesről postán megküldetnek.

Kelt Budapesten, 1916. évi április hó.

M. k. földmívelésügyi Minister.

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

RÓZSAPAPRIKÁT nemeset 5 K, rózsapaprikát szegedit II. 4 K, gulyáspaprikát 3 K 50 filléért kilóját utánvéttel szállít —
BOJA ISTVAN SZEGED. 7—10

Olcsó pénzt 5 75—6% kamattal gyorsan közvetíti ifj. Thalheimer Lajos bankbizományos, a torsi Takarékpénztár titkára Torzsán.

Diana sósborszesz

legjobban bevált házszer.

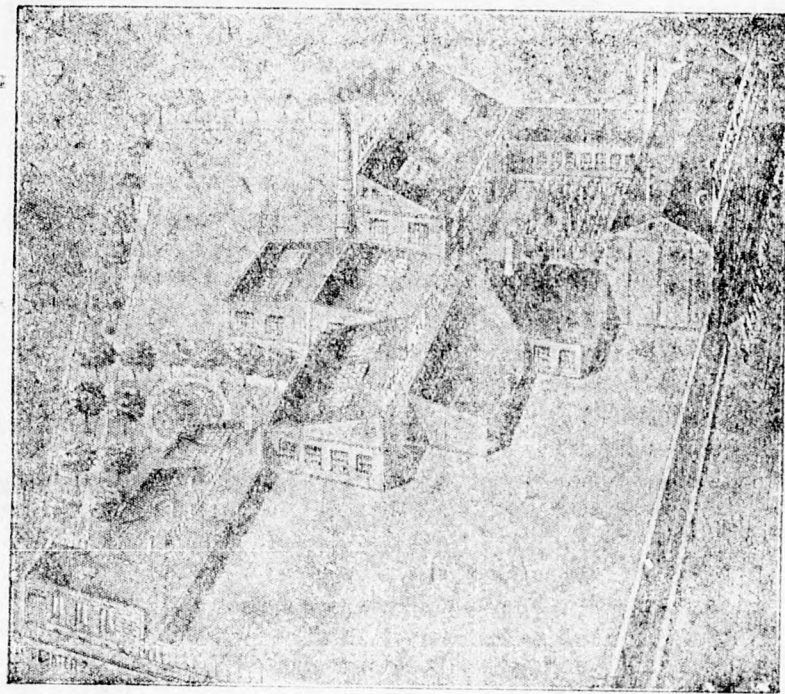
Kis üveg 60 fillér, közép üveg 1 K 50 fillér, nagy üveg 3 korona.

Főelárusítóhely DIANA KERESKEDELMI R. T. eladási osztálya BUDAPEST, Nádor utca 6.

Szabadkai főraktár

KLEIN GÉZA

fűszer, festék és délgyműfés kereskedése

WEISZ HERMINA

ezelőtt SZÉVIN KÁROLY

Alapítva 1830. — Telefon 124.

ruhafestő- és vegytisztító-gyára

UJVIDÉK,

II., KENYÉR-UTCA 51. SZ.

Fest és vegyileg tisztít férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, sztór, függönyöket, napernyőket, keztyűket, stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.

Gazdák, szőlőtulajdonosok és kertészek figyelmébe!

Rézgálicz helyett legjobb szer

a hatóságilag védett és engedélyezett

Kecskeméthy-féle „MEMENTHOL“

szőlőpermetező, hernyó- és rovarirtó szer.

Garantálva 70%, jobb a kékkőnél.

Megkönnyíti az 1894. évi XII. t.-cikk 50. §-ának végrehajtását.

A legjobb, a leghatásosabb és legolcsóbb permetező anyag a

„MEMENTHOL“

szőlőpermetező, amely számtalan kísérlet után minden tekintetben jobbnak bizonyult, mint az eddig használt kékkő. Mert kékkővel permetezett szőlőknél a peronoszporával szembeni védekezés — számos gazda állítása szerint — nem járt teljes eredménnyel.

De az általunk forgalomba hozott

„MEMENTHOL“

permetező szerünk, mint a peronoszpora elleni védőszer a legjobbnak bizonyult. Szőlőknél a lisztharmat szőlőmoly és penészgomba ellen biztos hatása van.

Kütnő eredménnyel használtatott eddig: Gyümölcsfáknál hernyó, vértetű, cserebogár, bundás bogár, (szipoly) és a gyapjas bábu bogár ellen (Stenomax). Nemesek a rovar hanem tojások és álcák is teljesen megsemmisülnek.

Rózsafák tetvei s erősebb díszkerti virágoknál is sikerrel használtatott. Különböző növényeknél: u. m. káposzta-féle, cukorrépa rovarai és férgéi ellen is a legbiztosabb hatású. Kényelmesebb kezelése által, mivel a permetező gépek nem dugulnak el, jóval kevesebb költséget okoz, munkaidőt takarítunk meg és nagyobb eredményt mutatunk fel.

1 csomag (100 liter vízhez) 1 korona 60 fillér.

HASZNÁLATI UTASÍTÁS:

Szőlőknél a rendes 3-szori permetezés helyett 2-szeri permetezés is elegendő.

A gyümölcsfák, piszke, ribizlibokrok, rózsafák lehetőleg fakadaskor permetezendők, de hasznos azután is.

Különböző növényeknél: burgonya, káposzta-félék és cukorrépa permetezése 1-szer is elég.

100 liter vízhez 1 korona 60 filléres csomag veendő, 1 kiló oltatlan meszet feloldunk, jól fölkeverjük, a csomag tartalmát hozzáöntjük, 10—12 percig állni hagyjuk és már megkezdhetjük a permetezést. A fák törzsei ugyan-ezen szerrel a földtől a koronáig jól bemeszelendők.

Óvakodjunk holmi hangzatos, silány utánzatoktól.

Kizárólag csak a Kecskeméthy-féle „MEMENTHOL“

a valódi és felülmulhatatlan. — K A P H A T Ó: —

FARKAS LAJOS mezőgazdasági gépkereskedőnél

UJVIDÉK, TEMERINI-UTCA 8.